

Facit

sid 3

1. livsåskådning
2. ateist
3. judendom, kristendom och islam.
4. eftersom alla tre religionerna anser att en man som hette Abraham var deras stamfader.
5. Japan
6. Dalai lama
7. islam - buddhism - kristendom - hinduism - judendom

sid 6

1. JHWH (Jahve)
2. Allah
3. Gud
4. att vad vi människor än kan föreställa oss, så är Gud större.
5. Vishnu, Shiva och Brahma
6. Man tror på en enda gud.
7. Man tror på flera gudar.
8. judendom, kristendom och islam.
9. Man menar att de olika gudarna bara vill visa olika sidor hos *en* enda gudomlig makt.
10. Buddha var inte någon gud, och för honom var gudarna inte viktiga. De betydde inte något för människorna.

sid 8

1. Mose
2. Jesus
3. Muhammed
4. Buddha
5. den smorde
6. Ordet Kristus är grekiska och betyder "den smorde".
7. Den har bildats av människors tro och tankar under Indiens långa historia.
8. Isa
9. en person som känner, att han måste tala till människor och påminna dem om vad Gud vill.

sid 9

1. eget svar

sid 12

1. Tanak
2. Kanaan
3. Mose
4. när judarna lämnar fångenskapen i Egypten och flyttar tillbaka till Kanaan.
5. Mose fick de tio budorden av Gud.
6. Det är när judarna sprids över världens alla länder.
7. när man hatar judar och anser att de inte är lika mycket värda som andra människor.
8. förföljelser av judar.
9. ett politiskt parti i Tyskland som försökte utrota judarna.

sid 12 forts.

10. Nazisterna upprättade stora förintelsläger dit judarna fördes för att dödas. Totalt dödades cirka sex miljoner judar.
11. Israel
12. Därför att palestinier bodde i landet när judarna flyttad dit och bildade landet Israel.

sid 15

1. sabbat
2. judarnas motsvarighet till kyrka där man har gudstjänst.
3. en liten mössa som män och pojkar har i synagogan.
4. två bokrullar med texter från Tanak.
5. hus för bön och gudstjänst.
6. Det är en mur som är kvar av Salomos gamla tempel.
7. När en läkare skär bort förhuden från en liten pojkes penis.
8. en ceremoni som hålls efter det att en pojke eller flicka har fått en längre undervisning om den judiska religionen.
9. till minne av uttåget ur Egypten.
10. Den firas till minne av att judarna besegrade en fiende år 164 f.Kr.
11. Den börjar med att någon i synagogan blåser i ett horn, som kallas för shofar. Sedan äter man äpplen, som är doppade i honung och önskar varandra Gott nytt år!

sid 17

- 1 Gamla och Nya testamentet.
2. Evangelister.
3. Betlehem
4. Liknelser
5. De var tolv män som ville lära sig mer av Jesus och följde honom därför.
6. De var judedomens ledare i Jerusalem.
7. Pontius Pilatus
8. att Jesus har uppstått från de döda.

sid 19

1. kung eller den smorde.
2. Kristus är det grekiska ordet för Messias. De som trodde att Jesus var Messias kallade sig för kristna. Deras religion blev kristendom.
3. kung eller den smorde.
4. den katolska, ortodoxa och den protestantiska kyrkan.
5. påven
6. Vatikanstaten
7. Peterskyrkan
8. patriarker
9. den ryska ortodoxa och den grekisk-ortodoxa kyrkan.
10. lutherska kyrkan (den protestantiska kyrkan)
11. den anglikanska kyrkan.

sid 22

1. kyrkor
2. söndag
3. De ringer när det är gudstjänst, bröllop och begravning..
4. Det är ett bord längst fram i kyrkan där man har levande ljus och blommor.
5. Det är en skål med vatten där man döper små barn.
6. Det är en upphöjd plats varifrån prästen predikar, alltså pratar med församlingen.
7. Det är en bild eller liten figur av ett kors med den korsfäste Jesus på.
8. Det var människor, som levt ett fromt liv och gjort mycket gott för andra människor,
9. unga människor i 14 - 15-årsåldern
10. Den firas till minne av Jesus födelse.
11. Långfredagen
12. Det var den dagen man fann Jesus grav tom och därför menar att Jesus var uppstånden från de döda.

sid 25

1. Koranen
2. Abrahams (Ibrahims) son och muslimernas stamfader.
3. Ismail
4. Muhammed föddes på Arabiska halvön i slutet på 500-talet e.Kr. Han växte upp i staden Mecka. Det berättas, att ängeln Gabriel en gång visade sig för Muhammed.
5. en människa som kommer med ett budskap från Gud.
6. muslimer
7. en månskära och en stjärna, för islam vägleder muslimerna och lyser upp deras väg genom livet.
8. Sharia
9. tron, bönen, allmosan, fastan och vallfärden.
10. att fasta, då får inte en muslim äta och dricka under dagtid.
11. att vallfärda (resa) till staden Mecka
12. Det är en fyrkantig byggnad, som fanns här redan på Muhammeds tid. Kaba är täckt med ett svart täcke, där muslimernas trosbekännelse är broderad i guld.

sid 28

1. moské
2. en nisch, en inbuktning i väggen, som visar åt vilket håll Mecka ligger.
3. De rullar ut den när de ska be.
4. fredagen.
5. en man som leder bönen.
6. Därifrån ropas de fem dagliga bönestunderna ut.

sid 28 fortsättning

7. Sunni-muslimerna ansåg, att islams ledare inte behövde vara släkt med Muhammed, utan att det räckte med att ledaren, dvs. kalifen, kände till och följde Muhammeds lära. Men Shia-muslimerna tyckte, att islams ledare skulle tillhöra Muhammeds släkt. Därför ansåg de, att Muhammeds kusin Ali skulle bli ledare.
8. Storbritannien
9. till minne av att Muhammed en gång flydde från staden Mecka till staden Medina.

sid 31

1. Under många århundraden har olika folk och olika heliga böcker tillsammans skapat hinduismen. Hinduismen är alltså en religion, som har växt fram och formats under väldigt många år. .
2. Vedaböckerna och Upanishaderna.
3. Brahma - skapade världen
Vishnu - tog hand om världen och människorna
Krishna - en avatar av Vishnu som möter människorna som en herdepojke.
Shiva - den som förstör världen
4. återfödelse, alltså när en människa dör återföds den i en ny kropp till ett nytt liv på jorden.
5. Allt som människan gjort i sitt tidigare liv bildar hennes karma. Karma är alltså alla människans handlingar sammantaget.
6. Det är olika samhällsgrupper, som man föds in i och inte kan lämna. Man trodde, att en person som levt ett gott liv återföddes i en högre och bättre kast.
7. de kastlösa, alltså de människor som står lägst ner i kastsystemet.
8. att man ska uppgå i världssjälen Brahma och slippa återfödelsen.

sid 34

1. puja
2. Maten ger prästerna till de fattiga.
3. statyer av gudar, rökelse och blommor.
4. Människor förr var helt beroende av den. Den gav dem mjölk att dricka. Kons avföring var bra gödsel, och om den torkades kunde den också användas till bränsle.
5. De kommer till floden för att be till någon gud och för att bada eller tvätta sig i flodens vatten.
6. Han håller ett guldsmycke mot barnens läppar och läser en bön.
7. När en pojke är mellan ett och fem år rakas hans huvud och smörjes med yoghurt gjord på komjolk. Man tänker, att på det sättet ska dåliga handlingar i karman, från ett tidigare liv tvättas bort.
8. Man tänder små oljelampor och ställer dem vid dörrar och i fönster. Man kan även ge varandra presenter, smälla raketer och skicka kort till vänner och släktingar.
9. Man firar vårens ankomst.
10. Man sprutar färgat vatten och färgpulver på varandra. Folk dansar och firar på gator och torg.

sid 37

1. en hinduisk prins som kom att bli Buddha.
2. Han kom till insikt med meningen med livet.
Han blev upplyst - Buddha.
3. det begär som människorna har, livstörsten..
4. genom att följa Buddhas åttafaldiga väg.
5. utslocknandet, när man slipper återfödas.
6. Buddhas åttafaldiga väg.
7. inte ljuga, inte skvallra, hellre berömma än kritisera .
8. var alltid uppmärksam på vad som är gott och ont
9. arbeta inte med sådant som är skadligt för andra varelser
10. att förstå meningen med livet. För andra kan det vara att kunna känna gemenskap med Gud.
11. Tripitaka
12. om Buddhas liv och lära, och där finns regler för människors liv.

sid 40

1. pagoder
2. en slags trästickor, som brinner och ger god lukt.
3. en byggnad där man förvarar relikier.
4. Det är något, som finns kvar efter en helig person. Det kan vara en bit av skelettet, ett klädesplagg eller något annat, som tillhört personen.
5. Man måste först leva ett liv som munk eller nunna för att kunna uppnå nirvana.
6. De tror att alla människor kan nå nirvana.
De kan få hjälp av bodhisattvor.
7. En bodhisattva är en människa, som avstår från nirvana och återvänder till jorden, för att hjälpa andra människor att också komma dit.
8. orange
9. Munkarna går ut med tiggarskålar varje morgon.
10. De får då känna på, hur det är att leva som munk, och de får undervisning i buddhismen.
11. Den hålls till minne av Buddhas födelse, när han fick sin upplysning och kom till klarhet om meningen med livet, och när han dog.